

ISSN 1652-7224 :: Publicerad den 6 juni 2006

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om fotboll på idrottsforum.org](http://idrottsforum.org)

I den formliga flod av böcker som på ett eller annat sätt knyter an till fotbollstemat och som dykt upp inför fotbollsfesten i Tyskland i sommar, har ett inte ringa antal handlat om spelets historia, utifrån olika perspektiv. En bok som går riktigt på djupet när det gäller fotbollens historia är *Fotboll: Hur världens största sport växte fram*. Förre sportchefen på *Sydsvenskan* och numera idrottshistorikern och författaren Åke Jönsson går här så långt tillbaka man komma kan, och arbetar sig sedan gradvis framåt till 1800-talets England där spelet påbörjade utvecklingen mot dagens moderna fotboll. Jørn Hansen har läst Jönssons bok för idrottsforum.org, och har funnit en synnerligen detaljrik och kunnig framställning om fotbollens utveckling, som dock i vissa delar blir alltför detaljerad, och ibland dessutom om sådant som inte har med fotbollen att göra. Ett allvarigare problem som vår recensent pekar på är att det myckna citerandet kräver en mer utförlig redovisning av referenslitteraturen än som nu ges.

Hur världens största sport växte fram

Jørn Hansen

Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, Odense

*Åke Jönsson***Fotboll: Hur världens största sport växte fram**

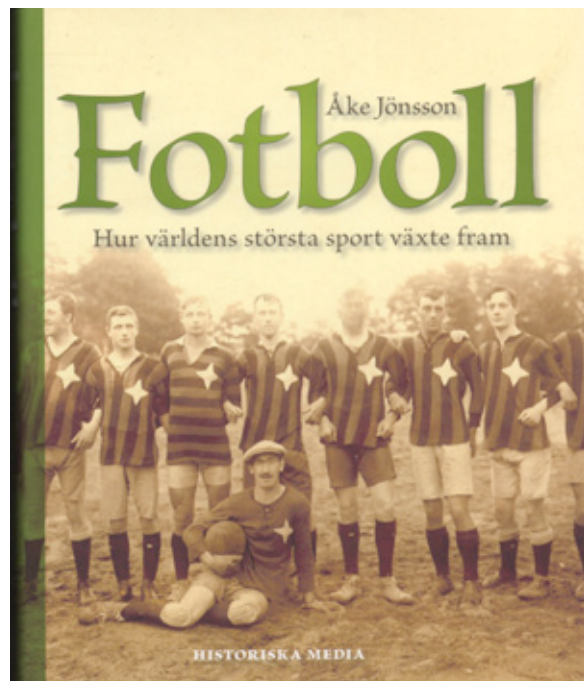
224 sidor, inb., ill.

Lund: Historiska Media 2006

ISBN 91-85377-48-1

Idrottshistorikern Åke Jönssons intention med framställningen er at beskrive fodboldspillets etablering som en udviklingshistorie. Kronologisk kan man følge udviklingen fra det såkaldte traditionelle folkefodboldspil, til public schools første forsøg på at få regelsat og reguleret resterne af folkespillet som fodbold eller rugby, til Football Association's kamp for at blive det nye spils "controlling body" og videre til etableringen af den første professionelle liga i Storbritannien som en følge af først og fremmest den engelske arbejderklassens indtog på arenaen som såvel spillere og konsumenter af spillet i den sidste fjerdedel af det 19. århundrede. Kronologisk slutter framstillingen ved 1. Verdenskrig, hvor spillet må siges at være fuldt etableret i Storbritannien samtidig med at et afsluttende kapitel fortæller om fodboldspillets etablering i Sverige, ca. ti år senere end det var etableret i Danmark.

Udviklingshistorien bindes op på en række gennemgående temaer som f.eks. forholdet mellem de såkaldte old boys gentlemanprincipper stillet op over for den fremvoksende professionalisme, selve spillets udvikling samt fodboldspillets konkurrence med rugby om at vinde fodfæste over hele Storbritannien. Dertil kommer særskilte kapitler om fastlæggelsen af banens omfang, målets udvikling fra to pinde i hver side til det klassiske mål, den taktiske udvikling, dommerens vej mod en autoritet uafhængig af de to holds anførere, introduktionen af straffesparket, målmandens rolle fra kraftkarl til elegant springfyr, stadionanlæggene samt anvendelsen af kunstig

lys i sidste fjerdedel af det 19. århundrede. I et sidste kapitel føres i stikord spillets udvikling frem til vor tid.

Fremstilling er udarbejdet på baggrund af et udvalg af de utallige fremstillinger der igennem de seneste 30 år har set dagens lys i Storbritannien efter James Walvins klassiske *The people's game – the social history of British football* fra 1975, og hvor Åke Jönsson selv oplyser, at Graham Williams *The Code War – english football under the historical spotlight* fra 1994 har været ham til stor hjælp. Derudover inddrages svenske fremstillinger til kapitlet om spillets etablering i Sverige.

Der er tale om en grundig og veloplagt indføring i fodboldspillets etableringsfase i Storbritannien, og der er ingen tvivl om at Åke Jönsson har sat sig godt ind i stoffet. Ofte er fremstillingen krydret med såkaldte gode historier, men enkelte gange tenderer fortællingen dog til at blive særdeles grundig, når læseren detaljeret oplyses om en række fødselsproblemer spillet havde, også når disse ingen konsekvenser fik, og hvorfor skal vi i kapitel X for eksempel høre om rugby-unionens problemer med en amatør- og ligaturnering.

Fremstillingen har et fint udblik til den betydning som den voksende velstand for arbejderklassen fik for spillets etablering som en professionel sport. Til gengæld virker det som om udviklingshistorien har taget overhånd, når udviklingen fra folkefodbold til moderne fodbold beskrives. Her savnes den væsentlige betoning, at folkefodbold i såvel de britiske udgaver som udgaverne på kontinentet ikke kan betegnes som sport i moderne forstand. Lige som man måske kan indvende at gentlemanfortalernes fokusering på spillets dannelsesaspekt måske kunne have fået lidt mere spaltepads. Det var trods alt derfor, man i de nordiske lande længe holdt fast ved amatørbegrebet.

Personligt har jeg fundet bogens mere tematiske kapitler om f.eks. dommeren, straffesparket, målmanden (målvakten) og stadionanlæggene (arenorna) mest interessant, fordi jeg også her er blevet mest oplyst af fremstillingen af de i fodboldhistorien ellers lidt forsømte emner.

Fotboll. Hur världens största sport växte fram er et forsøg på at ramme et bredt publikum. Sprogbarrieren gør det ikke muligt for mig at bedømme om dette er lykkedes, som omtalt er der tale om mange gode historier samtidig med, at bogen ind i mellem er meget detaljeret. Men med hensyn til henvisninger kan et mere principielt problem rejses for de af os, der ind i mellem gerne vil nå ud til et bredt publikum. Når der er tale om så mange direkte citater som Åke Jönsson gør brug af, vil det så ikke være på sin plads med en mere udførlig litteraturorientering end blot en litteraturliste bagerst i bogen? På den måde vil såvel den interesserede læser som ønsker at gå videre med andet stof blive tilgodeset, samtidig med at bogen ikke vil fremstå for tungt med et udviklet noteapparat. Med en mere udførlig præsentation af den anvendte litteratur ville såvel lærd som læg kunne blive beriget af denne interessant og som helhed udmærkede fremstilling.

© **Jørn Hansen 2006**

 Köp boken från Adlibris.se

 Kjøp boken fra Adlibris.se

 Køb bogen fra Adlibris.se